

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

AN EDUCATIONAL ADMINISTRATION INNOVATION IN THE DIGITAL AGE
AND A SUSTAINABLE DEVELOPMENT

จารุ โสภาคะยัง* และ สุกัญญา สุदारาร์ตน์
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Jaru Sopakayoung* and Sukanya Sudararat
Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Ratchaphruek University

*E-mail: mossu.kai@gmail.com

Received: 2022-09-02

Revised: 2023-06-27

Accepted: 2023-06-27

บทคัดย่อ

นวัตกรรม เป็นการนำวิธีการใหม่มาปฏิบัติหลังจากผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็น กระบวนการแล้ว โดยมีขั้นตอนตามลำดับ คือ การคิดค้น การพัฒนา และนำไปปฏิบัติจริง เช่นเดียวกับ นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่เป็นการนำวิธีการใหม่มาปรับปรุง ประยุกต์ตามกระบวนการ วิธีการ ขั้นตอนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทขององค์กร ตรงตามเป้าหมาย ในการพัฒนา และต่อยอดการทำงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาปรับใช้ในทุกส่วนของการบริหารในยุคดิจิทัลที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของการทำงาน โดยหลักการในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารการศึกษานั้นจำเป็นต้องควบคู่ไปกับการ พัฒนาอย่างยั่งยืนที่สามารถเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกับองค์กรและหน่วยงาน ทั้งภายใน และภายนอก สถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้รับบริการจาก สถานศึกษา อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และยังผลสู่สังคม ส่งผลต่อประชากรภายในประเทศ ให้มีมาตรฐาน และมีความสุขในการดำรงชีวิตการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: นวัตกรรม การบริหารการศึกษา การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ABSTRACT

Innovation is the practical implementation of a new method after it has been tried or developed as a process. The respective steps of innovation are invention, development, and practical implementation. Educational administration innovation in the digital era and sustainable development are the same. They need to bring a new method to improve their organizations and apply innovation according to its process, method, and procedure in order to be in accordance with their organizational context, to meet their development goals, and to continue their work systematically. It is an absolute necessity to apply information technology in all aspects of management in the digital era. This will increase work efficiency and effectiveness as a result. The principle of educational management innovations application needs to be performed simultaneously with sustainable development. It is able to link related organizations and agencies both within and outside of the school. This affects the life quality enhancement of the personnel within the school and also the service recipients from the school, such as students, parents, and communities. The effect contributes to society, which will then lead the country's population to have a standard of living and a happy life with sustainable development.

Keywords: Innovation, Educational Management, Sustainable Development

บทนำ

คำว่า “นวัตกรรม” เป็นคำที่เรามักพลันคิดถึงสิ่งประดิษฐ์เสมือนในภาพยนตร์ Sci-fi ฟอรัมยักษ์หลายเรื่อง เช่น หุ่นยนต์ คอมพิวเตอร์ สิ่งประดิษฐ์ของนักวิทยาศาสตร์ หรือแม่เทคโนโลยีล้ำยุค โดยที่กล่าวมาล้วนมีความเป็นนวัตกรรมอันเป็นสิ่งใหม่ และเป็นพลวัตที่เกิดจากการใช้ความคิด และสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้ง ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเราในปัจจุบันที่เกิดจากนวัตกรรมนั้นมีมากมาย นับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ความเป็นนวัตกรรมไม่ได้หยุดยั้งสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า กลับกันยังสามารถพัฒนาการของมนุษย์ให้มีความฉลาดขึ้น ให้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งนวัตกรรมนั้น มีหลากหลายรูปแบบ โดยหนึ่งในนั้นคือ นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยวัตถุประสงค์ของบทความนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น มุ่งเน้นแสดงให้เห็นถึงการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นการบริหารบนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน โดยมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา อีกทั้งเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ประเด็นเนื้อหาที่สำคัญ และควรตระหนักถึงอันเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แก่ บทบาทของนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล อีกทั้งการเรียนรู้การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลในการพัฒนาสังคมไทย รวมไปถึงแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ตลอดจนเรื่องราวของดิจิทัลเทคโนโลยีกับการบริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

กล่าวคือ “นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน” นั้น เป็นกระบวนการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัลและการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล ตลอดจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ประสบความสำเร็จในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างทัดเทียม

ความหมาย และความสำคัญของนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

Viphooparakhot (2016) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง การนำวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ แล้ว โดยมีขั้นตอนตามลำดับ คือ การคิดค้นการพัฒนา และนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างจากการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา สอดคล้องกับ Phucharoen (2007) กล่าวเพิ่มเติมว่า นวัตกรรม คือ การกระทำที่นำเอาทรัพยากร มาทำให้เกิดขีดความสามารถใหม่ ๆ ในทางที่ดีขึ้นหรือการนำแนวคิดใหม่หรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้แก้ปัญหาในรูปแบบใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน สำหรับความหมายของนวัตกรรมการศึกษาที่ Masjarus & Mangbuwan (2012) ให้ความหมายของนวัตกรรมการศึกษาไว้ว่า หมายถึง ความคิดใหม่รูปแบบใหม่วิธีการใหม่ แนวทางใหม่ ผลผลิตใหม่ ที่ได้ปรับประยุกต์ สร้างสรรค์ และพัฒนาทั้งจากการต่อยอดภูมิปัญญาเดิมหรือจากการคิดค้นขึ้นมาใหม่ด้วยภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบกับ Chamchoy (2013) กล่าวว่า ยุคดิจิทัลเป็นยุคที่เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์ โทรทัศน์ นาฬิกา เป็นต้น สามารถเชื่อมต่อข้อมูลระหว่าง กัน สามารถประมวลผลนำเสนอได้อย่างสะดวกและรวดเร็วเสมือนคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ รวมทั้งการที่คนเกือบทุกคน และทุกวัย ต่างมีเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันเหล่านี้ จึงทำให้โลกยุคดิจิทัลมีลักษณะเป็น

- 1) โลกที่ไร้พรมแดน หมายถึง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างไม่มีขอบเขต
- 2) โลกที่แคบลง หมายถึง การ เดินทางติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ
- 3) โลกที่หมุนเร็วขึ้น หมายถึง วิธีความเป็นอยู่ที่สะดวกและ หลากหลาย สามารถทำกิจกรรมในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ได้มากกว่ายุคที่ผ่านมา ในขณะที่ Keesukphan (2016) ได้กล่าวถึง การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

คือ การนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงบประมาณการเงิน งานธุรการ งานอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ตลอดจนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เหล่านี้สถานศึกษาจะต้องสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารต้องนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่าย มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับยุคสมัยอย่างคุ้มค่า

จากที่กล่าวมาข้างต้น นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล คือ เครื่องมือหนึ่งในการบริหารจัดการ โดยต้องอาศัยความพร้อม และประสบการณ์จากทุกภาคส่วนในการใช้นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อนำมาบริหารจัดการ โดยสามารถดำเนินการออกมาในรูปแบบ “องค์กรแห่งนวัตกรรม” ในการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะองค์กร หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มคุณค่า และพัฒนาในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งความสำคัญของนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา จะใช้สื่อเข้ามามีบทบาทสังคมออนไลน์และบทบาทต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล โดยแนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล จะมีแนวทางการบริหารให้เกิดระบบงาน และการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พยายามหาช่องทางในการสร้างผลประโยชน์จากการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดระบบงาน และการเรียนการสอนแบบผสมผสานจะช่วยส่งเสริมศักยภาพการทำงานของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกระดับชั้น อีกทั้งผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้มากยิ่งขึ้น โดยอาศัยการเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น บทสนทนาโต้ตอบหรือการสนทนาพูดจាកันแบบไม่เคยมีมาก่อนผ่านโซเชียลมีเดียที่หลากหลาย การแสดงความคิดเห็น การแบ่งปันประสบการณ์ต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมและสามารถแพร่ กระจายอย่างรวดเร็วไปสู่ผู้คนในเครือข่ายสังคม ซึ่งนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทกับการบริหารการศึกษาไทยในปัจจุบัน

บทบาทของการบริหารการศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน

Matchimaphiro (2014) ระบุว่าการบริหารการศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกับองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม การบริหารจัดการการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องสร้างเครือข่ายและทำงานร่วมกับผู้อื่นจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกให้มากยิ่งขึ้น องค์ความรู้ที่จะนำมาจัดการเป็นเนื้อหาในการให้การศึกษ การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนในระดับต่าง ๆ ของการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษาควรจะเป็นการจัดหลักสูตรที่มีเนื้อหาในการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสีเขียว การเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพความหลากหลายแตกต่างของวัฒนธรรมของประชากรโลก เป็นต้น การพัฒนาผู้สอนและผู้เรียนให้มีสมรรถนะ (Competencies)

ในด้านต่าง ๆ เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การวาดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ การตัดสินใจในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นและด้านสภาพแวดล้อมในลักษณะสมดุล เป็นต้น การพัฒนาผู้อยู่นอกระบบ การศึกษา และขาดโอกาส ให้มีความเสมอภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาส ด้วยการมีการจัดการศึกษา ให้ประชากรที่ไม่อยู่ในกลุ่มของการศึกษาในระบบ ได้มีบทเรียน แบบเรียนความรู้ที่ถ่ายทอดอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม จากบทบาทของการบริหารการศึกษากับการพัฒนา อย่างยั่งยืนนั้น จะนำไปสู่การพัฒนาในทุกมิติด้วยการใช้นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นเครื่องมือ

การพัฒนาหลักสูตรที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนในระดับต่าง ๆ ของการศึกษา อีกทั้งการพัฒนา ผู้สอนและผู้เรียนให้มีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการพัฒนาผู้อยู่นอกระบบการศึกษา และขาดโอกาส ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อบทบาทของการบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน นวัตกรรม การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาสังคมไทย ซึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร ในสังคม และประเทศให้มีมาตรฐาน และมีความสุขในการดำรงชีวิตการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น รากฐาน จากประเด็นดังกล่าวจะมาจาก “การศึกษา” โดยในปัจจุบันการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น จำเป็นต้องพึ่งพานวัตกรรมทางการศึกษาทั้งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงด้านของการบริหารการศึกษา ซึ่งองค์ประกอบของการใช้นวัตกรรมการบริหารการศึกษา ในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาสังคมไทย สามารถแบ่งแยกได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนของสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยทั้ง 3 องค์ประกอบนั้น จะมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เช่น การพัฒนาด้านสังคมที่จะทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรเกิดขึ้นได้ จะต้องอาศัยความสมบูรณ์ ของสิ่งแวดล้อมที่สามารถให้อาหารและทรัพยากรเพียงพอต่อความต้องการของประชากร และสภาพ ทางเศรษฐกิจที่ดี จึงจะทำให้สังคมมีคุณภาพปลอดจากความยากจน และมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต เป็นต้น (Ngaorangsi, 2016)

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม และประเทศ จำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เดินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องอาศัย องค์ประกอบของการบริหารการศึกษาในการขับเคลื่อน คือ การดำเนินงานของการศึกษา เพื่อให้เกิด ความสมดุลขององค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาจะต้องทำให้สมาชิกในสังคมสามารถ รู้หนังสือในระดับสูง ที่เรียกว่าอยู่ในขั้นมีปัญญาในการแก้ปัญหา และสามารถสร้างทักษะในการดำรงชีวิต ในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การตัดสินใจด้านการศึกษา การเลือก การตัดสินใจที่จะนำมาวางแผนสำหรับการดำเนินงาน ให้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชากรในชุมชน เป็นประชากรที่มีการศึกษา การศึกษาสร้างคุณภาพชีวิต การศึกษาจะต้องเน้นถึงความพยายาม ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต เช่น การศึกษาที่ช่วยยกระดับสถานภาพของเศรษฐกิจโลก ของครอบครัว ทำให้รายได้ในครอบครัว ชุมชน และสังคมดีขึ้น

ภาพที่ 1 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาสังคมไทย

องค์ประกอบของการบริหารการศึกษาในการขับเคลื่อนไม่ว่าจะเป็นงานดำเนินการของการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างความสุข รวมทั้งการตัดสินใจด้านการศึกษา และการศึกษาสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นเสมือนการวางแผนชีวิต และการปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เครื่องมือที่เรียกว่า “นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล” ได้พัฒนา และขับเคลื่อนการศึกษา และการพัฒนาสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

จากที่กล่าวมาข้างต้น บทบาทของการบริหารการศึกษากับพัฒนาอย่างยั่งยืนกับการสร้างเครื่องมือ นวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน ในปัจจุบันนับได้ว่าเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร และอินเทอร์เน็ต (Internet) มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การบริหารจัดการทั้งภายใน และภายนอกของสถานศึกษาแตกต่างไปจากเดิม ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลของบุคลากรภายในองค์กรได้อย่างไร้ข้อจำกัดทั้งเรื่องเวลาและสถานที่ อย่างไรก็ตามแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไป เทคโนโลยีก็ก้าวล้ำมากเพียงใด อีกปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนา และขับเคลื่อนระบบการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล คือ “ผู้บริหาร” ซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ควรมี 3 องค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารอย่างรวดเร็ว การจัดเก็บข้อมูล และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลอย่างเป็นระบบ
2. การใช้เทคโนโลยีอย่างไร้ขอบเขต และไร้ข้อจำกัด โดยสามารถบริหารได้ทุกที่ และทุกเวลา
3. การบูรณาการเชื่อมโยง ด้วยการใช้เทคโนโลยีมาเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลในการใช้พัฒนางาน องค์กร ตลอดจนเผยแพร่และแบ่งปันข้อมูลได้อย่างทั่วถึง

ภาพที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

คุณลักษณะของผู้บริหารจึงมีผลต่อการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ทักษะคิดต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายช่องทางของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ส่งผลความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา (Keesukphan, 2016)

อย่างไรก็ตามแม้ยุคสมัย และความเจริญก้าวหน้าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าไรก็ตาม หากแต่ผู้นำตั้งแต่ระดับล่าง จนถึงระดับสูงยังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นได้นั้น การที่จะพัฒนาการศึกษา และสังคมไทยคงจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อให้ทุกฝ่ายตั้งแต่ระดับบนถึงล่างได้ปรับปรุง พัฒนาตนเองเพื่อก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล

แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล สามารถทำได้หลากหลายวิธีการ เช่น การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับ ICT ของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็น Hardware, Software, หรือ Network ต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาเช่น 2 ปี 3 ปี เป็นต้น และต้องจัดทำคู่มือการใช้ระบบ ICT ของสถานศึกษาสำหรับครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคน อีกทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลที่จะให้ดูแลรับผิดชอบระบบ ICT ของสถานศึกษาที่ชัดเจนไม่ควรให้งาน ICT เป็นงานฝากให้ครู อาจารย์หรือบุคลากรบางคนช่วยดูแล เพราะจะขาดความต่อเนื่องและทิศทางที่ชัดเจน รวมไปถึงการกำหนดตัวชี้วัดการใช้งานของระบบ ICT ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น สัดส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อครู ต่อ นักเรียน การใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนคาบทั้งหมดต่อสัปดาห์ นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 เข้ามาใช้บริการสืบค้นข้อมูลความรู้หรือเข้ามาศึกษาหาความรู้ หรือฝึกทักษะภาษาอังกฤษในระบบที่สถานศึกษาจัดไว้ให้ รวมทั้งจัดให้มีระบบการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้งาน ICT ของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ทุกสิ้นปีการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแสวงหาแหล่งเงินทุนจากชุมชนเพื่อขอการสนับสนุนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT ของสถานศึกษาเท่าที่จะทำได้โดยใช้มาตรการทางภาษีที่ผู้บริจาคเงินสนับสนุนสามารถนำไปเป็นค่าลดหย่อนได้ถึงสองเท่า

บทสรุป

จากที่กล่าวมานวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรที่ยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการศึกษา และการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลเป็นกลไก

ในการดำเนินการ ซึ่งจะทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปข้างหน้าก้าวทันยุคสมัยไม่ล้าหลัง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรค์คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล หรือแม้แต่การกำหนดแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น คุณลักษณะ และทัศนคติของผู้บริหารที่อยู่ในบทบาทผู้นำองค์กรเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องปรับตัว และเรียนรู้ทักษะ และกระบวนการทางดิจิทัล อาทิ ความรวดเร็วในการสื่อสารทั้งทางตรง และทางอ้อมแก่ผู้รับสารผ่านช่องทางต่างๆ อีกทั้งการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้อย่างฉับพลัน และสามารถบันทึกหรือจัดเก็บข้อมูลนั้นได้อย่างเป็นระบบ โดยการสื่อสาร การเข้าถึง และการจัดเก็บดังกล่าวควรมีลักษณะเด่นในเรื่องการไร้ขอบเขตสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ และทุกเวลา อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ โดยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูล เพื่อใช้พัฒนางาน องค์กร รวมไปถึงเผยแพร่และแบ่งปันข้อมูลได้อย่างทั่วถึงก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ นอกจากนี้การกำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งการนำนวัตกรรมการบริหารการศึกษาเข้ามาปรับใช้ให้มีศักยภาพสูงสุดนั้น ควรที่จะเริ่มต้นตั้งแต่จุดเล็ก ๆ ไปสู่จุดใหญ่ภายในสถานศึกษา เช่น การใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์แทนเงินสดภายในสถานศึกษารวมไปถึงการพัฒนาระบบงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างครอบคลุม และรวดเร็วในทุกที่ทุกเวลา ตลอดจนพัฒนาระบบการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็เทคโนโลยีห้องเรียนเสมือน เทคโนโลยีโปรแกรมเรียนสำเร็จรูปด้วยเครื่องมือและแพลตฟอร์มที่ทันสมัย อย่างไรก็ตามการบริหารการศึกษาด้วยนวัตกรรมนั้น ส่งผลให้การพัฒนาทางการศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดอันเป็นการนำมาซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

REFERENCES

- Chamchoy, S. (2013). Concept of innovation for school management in the 21st century. *Journal Of Education Naresuan University*, 14(2), 117–128.
- Keesukphan, A. (2016). *School Management in Digital Era*. Retrieved from <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teartedu-teaart-teaartdir> [2022, 16 Feb.]
- Masjarus, T. & Mangbuwan, W. (2012). *Educational Innovation : the Development of Books to Enhance Early Childhood Development*. (3rd ed.). Bangkok: Tharn Aksorn Publisher.
- Matchimaphiro, V. (2014). The role of educational innovation in learning. *Ratchaphruek Journal*, 12(2), 1-9.

- Ngaorangsi, K. (2016). Education for sustainable development. **Journal of the Association of Researchers**, 21(2), 13-18.
- Phucharoen, W. (2007). **A Sustainable and Sufficiency Administration Innovation**. Bangkok: Ariya-Chom Publisher.
- Viphoouparakhot, V. (2016). Guidelines for creative school management of basic education school administrators in the 4.0 Era. **KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Studies)**, 9(1), 60-69.

oooooooooooooooooooooooooooo